

Çocuklar İçin Güvenli İnternet: Güvenli İnternet Hizmeti ve Ebeveyn Görüşleri Üzerine Bir Araştırma

Safe Internet For Children: A Study on Safe Internet Service and Parental Views

Mustafa DEMİREL¹, Muhsin YÖRÜK², Okan ÖZKAN³

Öz

Bu çalışmanın amacı, ebeveynlerin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu(BTK) tarafından 22 Kasım 2011 tarihinde çocukların ve gençlerin zararlı içeriklerden korunması ve interneti daha güvenli bir şekilde kullanabilmelerine imkan sağlamak amacıyla başlatılan "Güvenli İnternet Hizmeti" (İnternet Filtresi) konusundaki görüşlerini tespit etmektir. Bu amaçla, Gölhisar Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 343 öğrenciden anket doldurmayı kabul eden 247 öğrencinin ebeveynlerine anket uygulanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %85.4'ünün evinde bilgisayar, %68.0'inin evinde ise internet bağlantısı bulunmaktadır. Çocukların %62.3'ünün sosyal paylaşım sitesi üyesi bulunmaktadır. Ebeveynlerin %38.5'i çocuklarının bilgisayar ve internet kullanımının derslerini olumsuz etkilediği, %75.3'ü ise internetin çocuklar için güvensiz bir ortam olduğu düşüncesindedir. BTK tarafından başlatılan güvenli internet hizmetinden haberdar olan ebeveyn oranı %68.4 olup; ebeveynlerin %81.4'ü BTK'nın güvenli internet hizmetini desteklemektedir. Ancak ebeveynlerin sadece %36,9'u internet filtresi kullanmakta olup bunlarında %87,1'i "Aile" , %12.9'u ise " Çocuk Profili" kullanmaktadır. Sonuç olarak ebeveynlerin çoğunluğu BTK'nın güvenli internet (İnternet Filtresi) hizmetini desteklemekte ancak bu hizmetten yararlanma konusunda çok da istekli görünmemektedir.

Anahtar Kelimeler : Bilgisayar, İnternet, Güvenli internet, Çocuklar, Ebeveynler, İnternet filtresi.

Abstract

The objective of this paper is to find out the views of parents on "Safe Internet Service" (Internet Filter) launched on November 22, 2011 by Information and Communication Technologies Authority (ICTA) in order to protect children and young people from harmful content and enable them to use the Internet in a more secure way. For this purpose, out of 343 students studying at Gölhisar Adnan Menderes Elementary School, the survey questionnaire has been applied to 247 students' parents who have consented to participate in.

Based on the results, 85.4% of students have computer at home and 68.0% per cent of them have internet connection. 62.3% of children are a member of a social networking site. 38.5% of parents think that the use of computers and the internet negatively affect child's courses, while 75.3% assume that the Internet is an unsafe environment for children. The percentage of parents who are aware of secure internet service initiated by ICTA is

¹ Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mdemirel@mehmetakif.edu.tr

² Öğr. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, myoruk@mehmetakif.edu.tr

³ Öğr. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozkanokan@mehmetakif.edu.tr

68.4% and 81.4% of parents support secure internet service provided by ICTA. However, only 36,9% of parents utilize from Internet filters and 87.1% of these apply "Family" security level, while 12.9% use "Child Profile". In a nutshell, majority of parents support secure Internet (Internet Filter) provided by ICTA, yet they do not still appear to be willing to apply this service.

Keywords: Computer, Internet, Safe Internet, Kids, Parents, Internet filter.

Giriş

Bilgisayar ve internet, sadece erişkinler için değil; aynı zamanda çocuklar için de oldukça faydalı bir ortamdır. Çocukların bir eğitim, eğlence ve iletişim aracı olarak bilgisayarlardan doğru ve etkin bir şekilde faydalanması adına birçok anne baba, çağa ayak uydurma ve bilgiye daha çabuk ve etkin bir şekilde ulaşmak için çocuklarına bu tür imkânları sunmak istemektedirler (Canberk ve Sağıroğlu, 2007).

İnternet, çocukların dünyayı keşfetmeleri, öğrenmeleri ve eğlenmeleri için mükemmel bir ortamdır. Ancak, çocukların internet kullanırken yasal olmayan, şiddet ve cinsellik içeren sitelere erişimi, tehlikeli insanlarla iletişime geçmesi başta gelen riskler arasında yer alır (Çağlar ve Savaşer, 2010).

Türkiye’de internet kullanımı hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Özellikle çocuklar ve gençler bu yeni teknolojiye yoğun ilgi göstermekte ve kısa zamanda internet kültürü ile içli dışlı olmaktadır. İnternetin daha çok sayıda eve ulaşması, internet kullanılan ortamların sayısının hızla çoğalması kullanıcı kitlesinin internete erişimini kolaylaştırmaktadır. Ancak bu yeni teknolojinin, bireyleri eğitici olmasının yanı sıra, genç ve çocuklar için uygun olmayan içeriği ve kullanım amacı da endişe yaratmaktadır (Yüksel ve Baytemir, 2010).

2012 yılı Nisan ayında gerçekleştirilen Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırma sonuçlarına göre internete erişim imkânı olan hane oranı %47,2’ye yükselmiştir. Bu oran 2011 yılının aynı ayında %42,9 2009’da ise %30 olarak tespit edilmiştir. 2012 yılı Nisan ayı itibariyle 16-74 yaş grubu bireylerde internet kullanım oranı ise %47,4’tür. Bu oran 2011 yılında %45 2009 yılında %38,1 olarak tespit edilmiştir (www.tuik.gov.tr).

Özellikle hanelerde ve okullarda internet erişim imkânlarının artmasıyla birlikte, çocukların internete erişme ve internet kullanma oranlarının her geçen gün daha da artacağı söylenebilir.

Araştırmalar internet kullanım yaşının ebeveyn gözetiminde ilkökul öncesi çağlarında başladığını göstermektedir. Günümüzde çocukların ilkökul 3.sınıf seviyesinden başlayarak interneti kendi başına kullanmaya çalıştığını görmekteyiz (www.guvenliweb.org.tr).

Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi III (EU Kids Online III) raporu verilerine göre; Türkiye çocukların internet kullanımı açısından Avrupa’daki diğer ülkeler arasında “Düşük kullanım, Biraz risk” grubundadır. Türkiye’de çocukların büyük çoğunluğu internet kullanırken, %36’sı günde 1 saatten fazla internet kullanmakta, %52’si internet’e evden bağlanırken, bir o kadarı da İnternet kafelerden

İnternet'e erişim sağlamaktadır. Türkiye'deki çocuklar İnternet kullanım becerileri konusunda Avrupa'nın en gerisinde gelmektedir. Aileler yine İnternet kullanımı açısından Avrupa'nın en gerisindedir. Özellikle kadınların kullanım oranı %24 olup, Avrupa'daki kadınların kullanım oranının %82 olduğu düşünüldüğünde büyük bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Türkiye'deki çocukların İnternet üzerinden risk durumlarıyla karşılaşma oranı düşük olsa da bu onların İnterneti az kullanıyor olmalarından kaynaklanmaktadır. Bulgulara göre Türkiye'deki aileler, Avrupa'dakilere göre çocuklarına İnternet'te yaşadıkları sorunlarla ilgili çok daha az seviyede yardım edebilmektedirler. Ayrıca, ev dışında İnternet kullanımının yüksek olması da bu desteği zorlaştırmaktadır (<http://eukidsonline.metu.edu.tr/>).

Aynı rapora göre, sosyal ağ üyeliği 13 yaş sınırı gerektirirken, Türkiye'deki 13 yaş altı çocukların yarısından fazlası Facebook kullanmaktadır. Ayrıca, çocuklar Avrupa ortalamasından daha fazla şekilde özel bilgilerini (cep telefonu, ev adresi) herkesle paylaşmakta, İnternet kullanım becerileri açısından Avrupa'nın en düşük seviyesinde iken %85'e yakını bilgisayar konusunda çok şey bildiklerini iddia etmekte, annelerin %75'inden fazlası internet kullanmadıkları halde çocuklarına yeterince yardımcı olabildiklerini düşünmektedirler. Burada hem çocuk hem de ailenin İnternet kullanımı konusunda kendilerine sahip oldukları bilgilerin ötesinde güvendikleri görülmektedir. Bu aşamada sadece güvenli olmayan İnternet sitelerinin yasaklanması yöntemi gelebilecek bir çok internet riskinin önüne geçmekten uzaktır. Bu nedenle hem çocuk hem de aile için bilinçlendirme çalışmalarının yapılması daha büyük bir önem arz etmektedir (<http://eukidsonline.metu.edu.tr/>).

Mutlu Çocuklar Derneği tarafından yaptırılan "Çocuklarda Teknoloji Kullanma Alışkanlığı" anketi, Türkiye'de internetin, bilgiye ulaşımdan ziyade oyun oynamak, müzik indirmek ve film seyretmek için kullanıldığını ortaya koymaktadır. İki bin altı yüz on bir öğrenci ile sınıf ortamında yapılan ankete göre, liseliler interneti daha çok, müzik indirmek, film seyretmek için, ilköğretim öğrencileri ise oyun oynamak için kullanmaktadır (www.guvenliweb.org.tr).

Bir başka araştırmada "Çocukların Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanım Alışkanlıkları Araştırması" 9-16 yaş grubu çocukların internet üzerindeki sosyal paylaşım sitelerini kullanma alışkanlıkları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çocukların yaklaşık %70'i günde en az bir kere interneti kullanırken, %66'sı günde en az bir kere sosyal ağları kullanmakta ve burada ortalama 72 dakika zaman harcamaktadırlar. Bu oran çocukların internette harcadıkları zamanlarının büyük çoğunluğunu sosyal ağlarda geçirdiklerini göstermektedir. Facebook %99'luk kullanım oranı ile en fazla kullanılan sosyal ağ durumundadır. Geçirilen zamanın uzun olmasına paralel olarak pek çok çocuk sosyal ağların günlük yaşamlarını olumsuz etkilediğini vurgulamıştır. Çocukların %60'ı sosyal ağların ders çalışma sürelerine olumsuz etkisi olduğunu söylerken yaklaşık %25'i arkadaşlarına ve ailesine daha az zaman ayırdıklarının ifade etmişlerdir. Sosyal ağlardaki bazı risklere karşı çocukların farkındalıklarının az olduğu da dikkat çekmektedir. Sosyal ağlarda erkekler kişisel bilgilerini kızlara göre daha fazla paylaşmaktadırlar. Çocukların %25'i ev adreslerinin,%29'u cep veya ev telefonlarının ve %51'i aile bireylerinin isimlerini arkadaşlarıyla veya herkesle paylaşmaktadırlar. Ayrıca çocukların yaklaşık %65'i tanımadıkları kişileri bir şekilde arkadaş listelerine ekleyebildiklerini ifade etmişlerdir. Sosyal ağlara üye olabilmek için en küçük yaş 13 olmasına rağmen çalışmaya katılan 9-12 yaş grubu çocuklar da sosyal

ağ üyesidirler. Bu durum çocukları küçük yaşta sosyal ağlarda yaşanabilecek bazı risklere karşı açık bırakmaktadır (Çağiltay, 2011).

Ebeveynler, Web'in çocuklar için yeni eğitim fırsatları sunan heyecan verici bir dünya olduğunu düşündükleri için ilk başta evlerinde internet bağlantısı olmasına sıcak bakmışlardır. Ancak çoğu ebeveyn, çocuklarının internet'i ev ödevleri veya araştırma için kullanmadığını fark etmiştir. Bunun yerine, çocuklar arkadaşlarıyla anlık ileti gönderip alarak, çevrimiçi oyunlar oynayarak veya sohbet odalarında yabancılarla konuşarak saatler geçirmeye başlamıştır. İnternet bağlantılı bilgisayarları olan bu çocuk ya da gençlerin genellikle ne yaptıkları da denetim altında değildir. Burada ailenin çocuklarıyla yakın ilişki içinde olması ve anne-babaların da bilgisayar kullanımını bilmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü bütün dünyada kabul gören yaklaşım, en iyi denetimin ailede gerçekleşeceği şeklindedir. Çocuklara doğru kuralları öğretmek de, başta anne-babaya düşmektedir (Yalçın,2006).

Teknoloji özellikle internet, hayatımızı etkileyen çok güçlü bir araçtır. İnternet bilinçli ve amacına uygun şekilde kullanıldığında çocukların gelişimlerine çok büyük katkı yapacaktır. Bununla birlikte internette çocukların karşılaşabileceği uygunsuz pek çok materyal ve onların saf, her şeye çabuk inanan yapılarını istismar edebilecek tehlikeli ortamlar bulunmaktadır. Başta anne –baba ve eğitimciler olmak üzere çocukları, internetteki uygunsuz materyal ve tehlikelerden koruma konusunda belli ölçülerde sorumlulukları bulunmaktadır (Şendağ ve Odabaşı, 2006).

Dünyanın en büyük anti virüs yazılım kuruluşlarından biri olan ESET'in yaptırdığı araştırmada elde edilen bulgulara göre internet kullanıcılarının %53.7'si çocukların uygunsuz içeriğe maruz kalmasını büyük bir tehdit olarak değerlendirmiştir (www.guvenliweb.org.tr).

İngiltere İnternet İzleme Kurumu(IWF: Internet Watch Foundaiton) 2008 yılı raporuna göre çocuk istismarı içerdiği tespit edilen sitelerin %58'i çok uygunsuz görüntüler içermektedir. İstismar edilen çocukların %97'si 10 yaş altı %28'i 6 yaş ve altında bulunmaktadır (www.guvenliweb.org.tr).

Birçok web sitesi, alıcının yaşı gibi herhangi bir soru sormadan internet üzerinde satış için bütün ürünleri ve alkol gibi ürünleri sunmaktadır. İnternet aynı zamanda genç insanlar arasında illegal ilaç (uyuşturucu-madde bağımlılığı) kullanımına teşvik amaçlı kullanılabilir. Maruhanna yetiştiriciliğini öğreten ve insanların deneyimlerini paylaştığı chat odaları ve satın alabilecekleri binlerce site mevcuttur. Aynı kaygı kumar oynama konusunda da mevcuttur. Amerikan psikiyatri birliği 1300 online kumar sitesi olduğunu ve genç insanlar arasında kumar problemi oranının arttığını ileri sürmektedir. Çocuklar ve adolesanlar için internetin sağlık risklerini çözmek için toplumun birçok seviyesinde hareket etmek gerekecektir (Levy and Strombeck, 2002).

Uyuşturucu Ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezinin(EMCDDA), Portekiz'de açıklanan 2012 yılı raporuna göre internet ve sosyal medyadan satış yapan zehir tacirlerinin sayısı her geçen yıl katlanarak artmaktadır. Çeteler, her hafta piyasaya internetten yeni ürünler sunuyor. Araştırmalara göre 2012'de 50'den fazla uyuşturucu madde üretildi. Bu yeni maddeler, internet aracılığıyla aynı gün onlarca ülkeye gönderildi. İnternet ve sosyal medya üzerinden yayılan bu yeni türlere karşı yeterince

mücadele edilmemektedir. İnternet ve sosyal medyadan satışlar uyuşturucunun gelecekteki temel mecrası olarak görülmektedir.(www.zaman.com.tr).

Sosyal medyanın bilinçsiz kullanımı da çocuklara ve gençlere telafisi olmayan zararlar verebilmektedir. Bu konuda Kanada da meydana gelen bir olay tüm dünyada çok tartışılmıştır. Bu olay bilinçsiz internet kullanımının nelere sebep olabileceğinin somut bir örneğidir.

Kanada'da 15 yaşındaki Amanda TODD internette tanıştığı bir yabancı tarafından göğüslerini göstermesi konusunda ikna edilmiş, daha sonra çıplak fotoğrafları sosyal medyada kendisine karşı kullanılmıştır. Bu olay yüzünden sürekli okul değiştirmek zorunda kalan Amanda, yine de tehditlerden ve fiziksel saldırılardan kurtulamamış ve sonunda intihar etmiştir.(www.focushaber.com)

Yukarıda belirtilen konular aslında internetin başta çocuklar ve gençler olmak üzere tüm kullanıcılar için tehlikelerle dolu bir sanal alem olduğunu göstermektedir.

Çocuklar ve gençlerin bilgisayar ve internet kullanımı esnasında karşılaşılabilecekleri sorunlar genel olarak aşağıdaki şekilde gruplanabilir (Canberk ve Sağıroğlu, 2007, s.35);

Teknik zararlar; çocukların bilgisayara virüs bulaştırması, casus yazılımların girmesine müsaade etmesi, bilgisayarı bozması. Bunun sonucu olarak var olan belge ve dosyaların kaybedilmesi ve bazı yazılım ayarlarının bozulması.

Fiziksel, sosyal ve psikolojik zararları; aşırı oyun oynamak, dışarıda ya da okulda arkadaşlarıyla etkileşimde olmak yerine eve kapanmak ve şiddet içerikli oyunlar oynamak gibi bilgisayar ve internet kullanımının neden olabileceği zararlar.

İnternet ortamında çocuklarımız, gençlerimiz ve hatta bilinçsiz kullanıcılar; beklenilmeyen ve istenilmeyen tehditlerle, tehlikelerle ve durumlarla karşı karşıya kalabilirler. Bunlar;

Pornografik öge, düşmanlık, öfke ve şiddet ihtiva eden yasa dışı içeriğe internet üzerinde maruz kalabilme,

Çevrimiçi ortamlarda, kendilerini veya ailelerini tehlikeye atacak adres, kredi kartı numarası, evde o an kimin ya da kaç kişinin bulunduğu bilgisi gibi bilgileri üçüncü şahıslara, e-posta veya sohbet programları vasıtasıyla iletebilme,

İnternet üzerinden ebeveynlerinin kredi kartı ile haber vermeden alışveriş yapabilme ve Kendisinden yaşça büyük ve kötü niyetli kişilerle ve suç örgütleri ile haberleşebilme gibi konular olabileceği gibi; daha farklı ve tehlikedeki şekillerde de kendini gösterebilir. Bütün bu riskler, konunun önemini gözler önüne sermeye yeterlidir.

Çocukların ve gençlerin internette karşılaştıkları zararlı içeriklerin artması aileleri kaygılandırmaya başlamış ve internetteki zararlı içeriklerle ilgili Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na (BTK) yapılan şikayetler kurumu harekete geçirmiştir. Çocukların ve gençlerin zararlı içeriklerden korunması ve

interneti daha güvenli bir şekilde kullanabilmelerine imkan sağlamak amacıyla 22 Kasım 2012 tarihinde sansür tartışmaları içinde BTK tarafından “Güvenli İnternet” filtresi uygulaması başlatılmıştır.

22 Kasım 2012 tarihinde başlatılan Güvenli İnternet Hizmetine bir yılını doldurduğu 21.11.2012 tarihi itibarıyla 1 Milyon 300 bini aşkın bireysel, 55 bin de kuruluş (ticari işletmeler ve kurumlar) abone olmuştur. (Acarer, 2012)

BTK'nın Güvenli İnternet hizmetinde “Çocuk” ve “Aile” Profilleri bulunmakta ve kullanıcılar istedikleri profili seçebilmektedir. Çocuk ve Aile Profilleri, internet kullanıcılarının talep ve ihtiyaçlarına göre aralarında psikoloji, pedagoji, sosyoloji ve hukuk alanlarında uzman akademisyenlerin bulunduğu bir kurul tarafından belirlenmektedir. Çocuk Profili, içeriği uzmanlarca belirlenen kriterlere uygun sitelerden oluşmaktadır. Aile Profiline ise Çocuk Profiline ek olarak kişisel sitelere, forum ve paylaşım sitelerine erişilebilmektedir. Aile Profili, oyun sitelerini, sohbet sitelerini ve sosyal medya sitelerini ayrı ayrı veya birlikte seçme imkânı sunmaktadır. Uluslararası sözleşmeler, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde hazırlanan Güvenli İnternet profillerinde; kumar, uyuşturucu, terör, şiddet içerikli görüntüler, sağlık için tehlikeli madde temini, çocukların cinsel istismarı, fuhuş, müstehcenlik, dolandırıcılık ve zararlı yazılım gibi içerikleri barındıran web siteleri bulunmadığı için kullanıcılar güvenli bir şekilde İnternette yararlanabilmektedir (Acarer, 2012)

Yöntem

Bu araştırmanın amacı, Gölhisar Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören öğrenci ebeveynlerinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından başlatılan Güvenli İnternet Hizmeti (İnternet Filtresi) konusundaki görüşlerini tespit etmektir.

Gölhisar Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören tüm öğrencilerin ebeveynlerini kapsayan tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmada; veriler anket uygulama yöntemi ile elde edilmiştir.

Araştırmanın evreni 2011-2012 eğitim – öğretim yılı Mayıs ayında Gölhisar Adnan Menderes İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 343 öğrencinin ebeveynlerinden oluşmaktadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, evrendeki tüm ebeveynlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak araştırmacılar tarafından hazırlanan anketi doldurmayı kabul eden 247 ebeveyne 07.05.2012-21.05.2012 tarihleri arasında anket uygulanmıştır. Uygulanan anket formlarının değerlendirilmesinde SPSS paket programı, verilerin analizinde yüzdelik hesaplaması kullanılmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında araştırmaya katılan ebeveynlerin tanımlayıcı özellikleri ile anket sorularına verdikleri yanıtlar aşağıdaki tablolarda aktarılmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Tanımlayıcı Özellikleri

TANIMLAYICI ÖZELLİKLER		Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	89	36,0
	Erkek	158	64,0
	Toplam	247	100,0
Yaş	25-34	45	18,22
	35-44	149	60,33
	45-54	46	18,62
	55-64	5	2,02
	65-74	2	0,81
	Toplam	247	100,0
Eğitim Durumu	İlkokul	42	17,0
	Orta ve Dengi Okul	29	11,7
	Lise ve Dengi Okul	32	13,0
	Önlisans	41	16,6
	Lisans	90	36,4
	Yüksek Lisans	13	5,3
	Toplam	247	100,0
Meslek	Memur	125	50,6
	Ev Hanımı	42	17,0
	İşçi	11	4,5
	Serbest Meslek	59	23,9
	Emekli	10	4,0
	Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlerin %36'sı kadın, %64'ü ise erkektir. Ebeveynlerin 18,22'si 25-34 yaş aralığında, %60,33'ü 35-44, %18,62'si 45-54, %2,2'si 55-64, %0,81'inin ise 65-74 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Ebeveynlerin %17,0'si ilkokul, %11,7'si orta ve dengi okul, %13,0'ü lise ve dengi okul, %16,6'sı ön lisans, %36,4'ü lisans, %5,3'ü ise yüksek lisans mezunudur.

Ebeveynlerin %50,6'sı memur, %17'si ev hanımı, %4,5'i işçi, %23,9'u serbest meslek, %4,0'ü ise emeklidir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Çocuklarının Devam Ettikleri Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıflar(İlköğretim)	Sayı	Yüzde
1. Sınıf	33	13,4
2. Sınıf	24	9,7
3. Sınıf	21	8,5
4. Sınıf	36	14,6
5. Sınıf	37	15,0
6. Sınıf	27	10,9
7. Sınıf	37	15,0
8. Sınıf	32	13,0
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan Ebeveynlerin çocuklarının sırasıyla %13,4'ü 1.Sınıf, %9,7'si 2. Sınıf, %8,5'i 3. Sınıf, %14,6'sı 4. Sınıf, %15,0'i 5. Sınıf, %10,9'u 6. Sınıf, %15,0'i 7. Sınıf, %13'ü ise 8. Sınıfa devam etmektedir.

Tablo 3. Ebeveynlerin Evde Bilgisayar ve İnternet Bağlantısına Sahip Olma Durumu (N=247)

Bilgisayar ve İnternet	Var	Yüzde	Yok	Yüzde	Toplam	Yüzde
Bilgisayar	211	85,4	36	14,6	247	100,0
İnternet	168	68,0	79	32,0	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlere evlerinde çocuklarının kullanabileceği bilgisayar ve internet bağlantısının olup olmadığı sorulmuştur. Alınan cevaplardan %85,4'ünün bilgisayara, %68,0'inin ise internet bağlantısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Ebeveynlerin İnternet Hakkındaki Düşünceleri (N=247)

İnternet Hakkındaki Düşünceler	Sayı	Yüzde
Mutlaka Olmalı	37	15,0
Olmalı	135	54,7
Olmasa da Olur	71	28,7
Hiç Olmamalı	4	1,6
Toplam	247	100,0

Ebeveynler için internetin ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarmaya yönelik soruya ebeveynlerin %15,0'i mutlaka olmalı, %54,7'si olmalı, %28,7'si olmasa da olur, %1,6'sı hiç olmamalı cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, ebeveynlerin büyük çoğunluğunun internetin gerekli olduğuna inandığını söylemek mümkündür.

Tablo 5. Ebeveynlerin İnternete Giriş Yaptığı Yerler(N=247)

İnternete Giriş Yeri	Sayı	Yüzde
Evden	103	41,7
İşyerinden	49	19,8
İnternet Kafeden	14	5,7
Evden ve İşyerinden	59	23,9
Evden ve İnternet Kafeden	1	0,4
Diğer	21	8,5
Toplam	247	100,0

Ebeveynlere internete genellikle nereden giriş yaptıkları sorulmuş ve %41,7'si evden, %19,8'i işyerinden, %5,7'si internet kafeden, %23,9'u evden ve işyerinden, %0,4'ü evden ve internet kafeden cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, ebeveynlerin internete en çok evden giriş yaptığı görülmektedir.

Tablo 6. Cep Telefonundan İnternete Bağlanma İmkânı Olan Çocuklar (N=247)

Çocukların Cep Tel. İnt. Bağlanma İmkânı	Sayı	Yüzde
Var	32	13,0
Yok	215	87,0
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlere çocuklarının cep telefonlarından internete bağlanma imkânının olup olmadığı sorulmuş ve çocukların %13,0'ünün cep telefonundan internete bağlanma imkânının olduğu, %87,0'sinin ise olmadığı cevabı alınmıştır.

Tablo 7. Çocukların Evde İnternete Girdiği Ortam (N=168)

Çocukların Evde İnternete Girdiği Ortam	Sayı	Yüzde
Çocuk Odası	45	26,8
Oturma Odası/ Salon	115	68,4
Çocuk Odası/ Oturma Odası/ Salon	8	4,8
Toplam	168	100,0

Evinde internet bağlantısı olan ebeveynlere çocukların evde internete girdiği ortam sorulmuş ve ebeveynlerin %26,8'i çocuk odasından, %68,4'ü oturma odası/salondan, %4,8'i ise çocuk odası/ oturma odası/ salon cevabını vermiştir. Çocukların %26,8'i kendi odalarından internete giriş yapmaktadır. Bu durum ebeveynlerin çocuklarını kontrol etmelerini zorlaştırabilir.

Tablo 8. Çocukların Sosyal Paylaşım Sitelerine Üye Olma Durumu (N=247)

Çocukların Üye Olduğu Sosyal Paylaşım Sitesi	Sayı	Yüzde
Var	154	62,4
Yok	89	36,0
Bilmiyorum	4	1,6
Toplam	247	100,0

Çalışmaya katılan ebeveynlere çocuklarının herhangi bir sosyal paylaşım sitesine üye olup olmadıkları sorulmuş ve %62,4'ü çocuklarının sosyal paylaşım sitesi üyeliğinin olduğunu, %36,0'sı olmadığını, %1,6'sı ise bilmediğini belirtmiştir. Bu sonuçlar çocukların çoğunluğunun sosyal paylaşım sitelerine üye olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Ebeveynlerin Çocuklarının İnternet Kullanımına Getirdiği Kurallar (N=247)

Kurallar	Sayı	Yüzde
Bazı sitelere girmeyi yasaklıyorum	140	56,7
İnternette geçirilecek zamanı sınırlıyorum	193	78,1
Kişisel bilgilerin verilmesini yasaklıyorum	117	47,4
İnternette tanıştığı biri ile buluşmasına izin vermiyorum	102	41,3
İnternette karşılaştığı biri hakkında duyulan rahatsızlığını bildirmesini istiyorum	94	38,0
Yabancılarla sohbet odalarında konuşmasına izin vermiyorum	100	40,5

Ebeveynlere çocuklarının internet kullanımına getirdikleri kurallar sorulmuş ve %56,7'si bazı sitelere girmeyi yasakladığını, %78,1'i internette geçirilecek zamanı sınırladığını, %47,4'ü kişisel bilgilerin verilmesini yasakladığını, %41,3'ü internette tanıştığı biri ile buluşmasına izin vermediğini, %38,0'i internette karşılaştığı biri hakkında duyulan rahatsızlığını bildirmesini istediğini, %40,5'i ise yabancılarla sohbet odalarında konuşmasına izin vermediğini belirtmiştir.

Tablo 10. Ebeveynlerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Çocuklarının Derslerine Etkisiyle İlgili Düşünceleri (N=247)

Bilgisayar ve internet kullanımının derslere etkisi	Sayı	Yüzde
Olumlu etkiliyor	103	41,7
Olumsuz etkiliyor	95	38,5
Fikrim yok	49	19,8
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlere bilgisayar ve internet kullanımının çocuklarının derslerini nasıl etkilediği sorulmuş ve %41,7'si olumlu etkiliyor, %38,5'i olumsuz etkiliyor, %19,8'i ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuklarını İnternet Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Yönleri Konusunda Bilgilendirme Durumu (N=247)

Bilgilendirme Durumu	Sayı	Yüzde
Bilgilendirdim	210	85,0
Bilgilendirmedim	32	15,0
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuklarını internet kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri konusunda bilgilendirip bilgilendirmediklerini anlamaya yönelik soruya verdikleri cevaplara bakıldığında; ebeveynlerin %85,0'i bilgilendirdiğini, %15,0'i ise bilgilendirmediğini belirtmiştir.

Tablo 12. Ebeveynlere Göre Çocukların İnternette Karşılaştıkları Olumsuz Durumları Ebeveynleri ile Paylaşma Durumu. (N=247)

Olumsuz Durumları Paylaşma Durumu	Sayı	Yüzde
Paylaşır	194	78,5
Paylaşmaz	53	21,5
Toplam	247	100,0

Ebeveynlere çocuklarının internette karşılaştıkları olumsuz durumları kendileriyle paylaşıp paylaşmadığı sorulmuş ve %78,5'i paylaşır, %21,5'i ise paylaşmaz cevabını vermiştir. Olumsuz durumları ebeveynleri ile paylaşmayan çocukların daha çok risk altında oldukları söylenebilir.

Tablo 13. Ebeveynlerin İnternetin Güvenli Olup Olmadığı İle İlgili Görüşü (N=247)

	Sayı	Yüzde
Güvenli	25	10,1
Güvensiz	186	75,3
Fikrim yok	36	14,6
Toplam	247	100,0

Ebeveynlere çocukları için internetin güvenli olup olmadığı sorulmuş ve %10,1 i güvenli, %75,3'ü güvensiz, %14,6'sı ise fikrim yok cevabını vermiştir. Bu sonuçlar ebeveynlerin büyük bir kısmının internetin çocuklar için güvenli bir ortam olmadığını farkında olduğunu göstermektedir.

Tablo 14. Ebeveynlerin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Tarafından Başlatılan Güvenli İnternet Hizmetinden Haberdar Olma Durumu (N=247)

	Sayı	Yüzde
Haberim var	169	68,4
Haberim yok	78	31,6
Toplam	247	100,0

Ebeveynlere BTK tarafından 22 Kasım 2011 tarihinde başlatılan ve çocukları ve gençleri internetteki zararlı içeriklerden korumayı amaçlayan Güvenli İnternet (İnternet Filtresi) Hizmetinden haberdar olup olmadıkları sorulmuş ve %68,4'ünün haberdar olduğu, %31,6'sının ise haberdar olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 15. Ebeveynlerin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Tarafından 22 Kasım 2011 Tarihinde Başlatılan İnternet Filtresi Uygulamasını Destekleme Durumu (N=247)

	Sayı	Yüzde
Destekliyorum	201	81,4
Desteklemiyorum	13	5,3
Fikrim yok	33	13,4
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlerin %81,4'ü BTK'nun Güvenli İnternet Hizmetini desteklediğini belirtirken, %5,3'ü desteklemediğini, %13,4'ü ise fikrinin olmadığını belirtmiştir.

Tablo 16. Ebeveynlerin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu' (BTK) Hakkındaki Düşünceleri(N=247)

	Sayı	Yüzde
BTK Sansürcü	53	21,5
BTK Sansürcü değil	129	52,2
Fikrim yok	65	26,3
Toplam	247	100,0

Ebeveynlere BTK'nun sansürcü olup olmadığı konusundaki görüşleri sorulmuş ve %21,5'i sansürcü olduğunu düşündüğünü, %52,2'si sansürcü olmadığını düşündüğünü, %26,3'ü ise fikrinin olmadığını belirtmiştir.

Tablo 17. Ebeveynlerin Evde İnternet Filtresi Kullanma Durumu (N=168)

	Sayı	Yüzde
İnternet filtresi kullanıyorum	62	36,9
İnternet filtresi kullanmıyorum	106	63,1
Toplam	168	100,0

Evde bilgisayarı ve internet bağlantısı olan ebeveynlere, evde internet filtresi kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve %36,9'u kullandığını, %63,1'i ise kullanmadığını belirtmiştir.

Tablo 18. Ebeveynlerin Evde Kullandığı İnternet Filtresi Profili(N=62)

	Sayı	Yüzde
Çocuk Profili	8	12,9
Aile Profili	54	87,1
Toplam	62	100,0

Evde internet filtresi kullanan ebeveynlere hangi internet filtresi profilini kullandıkları sorulmuş ve %12,9'u Çocuk Profilini, %87,1'i ise Aile Profilini kullandığını bildirmiştir. Bu sonuçlar internet filtresi kullanan ebeveynlerin daha çok Aile Profilini tercih ettiklerini göstermektedir.

Sonuç

Ülkemizde çocukların ve gençlerin internet kullanım oranı her geçen gün artmaktadır. Çocuklar ve gençler özellikle sosyal ağlarda çok zaman geçirmektedir.

İnternetin çocuklar ve gençler için pek çok faydasının olduğu açıktır. Ancak internette çocukların ve gençlerin karşılaşabileceği tehlikeli ortamlarda her geçen gün artmakta ve çok sayıda çocuk ve genç bu tehlikeli ortamlardan zarar görmektedir.

Araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlara göre devlet eliyle alınan tedbirlerin yani Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından oluşturulan Güvenli İnternet (İnternet Filtresi) Hizmeti kanalıyla çocukları ve gençleri internetin risklerinden tamamen korumak mümkün değildir. Çünkü ebeveynlerin birçoğu bu hizmetten haberdar olmadığı gibi, haberdar olanlar da hizmetten yararlanma konusunda çok istekli görünmemektedir.

Ülkemizde Avrupa Ülkelerine göre internet kullanım oranı hem yetişkinlerde hem de çocuklarda daha düşüktür. Ancak her geçen gün bu oranın artarak kısa süre sonra Avrupa Ülkelerinin seviyesine çıkacağı öngörülmektedir. Bu da gelecekte internetin riskleriyle hem yetişkinlerin hem de çocuklar ve gençlerin daha çok karşılaşacağı anlamına gelmektedir. Bu durum çocuklarımızı ve gençlerimizi internetin risklerinden nasıl koruyacağız? Çocuklar ve gençler için güvenli interneti nasıl sağlayacağız? Sorularına biran önce cevap bulmamızı gerektirmektedir.

İnternet filtreleri çocukların ve gençlerin internetin risklerine karşı korunmasında bir yoldur ancak yeterli değildir. Çünkü artık çocuklar ve gençler mobil cihazlarla, cep telefonları ile her an her yerden internete girebilmekte ve ebeveynlerinin kontrolünden çıkmaktadırlar. Bu nedenle devlet, üniversiteler, okullar, ebeveynler vakit geçirmeden çocukların ve gençlerin daha bilinçli ve etkin internet kullanımı için neler yapılabileceği konusunda etkin çalışmalar yapmalı, yeni stratejiler geliştirmelidir. Burada sadece internet filtrelerinden yararlanarak çocukları ve gençleri korumaya çalışmaktan ziyade bunun yanında çocuklara, gençlere ve ebeveynlerine internette karşılaştığı risklerle nasıl başa çıkabileceğini öğretmek ve bu konuda bilinçlendirmek en etkili yol ve yöntem gibi görünmektedir.

Kaynaklar

- Acarer, T. (2012) Güvenli İnternet Hizmetinin 1. Yılı Dolayısıyla Yaptığı Açıklama, http://www.btk.gov.tr/basin_bultenleri/dosyalar/Basin_Bulteni_Guvenli_Internet_21-11-2012.pdf adresinden 21/11/2012 tarihinde alındı
- Canberk, G., Sağıroğlu, Ş. (2007). Çocuklar ve Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Güvenliği, *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.
- Çağiltay, K.(Şubat 2011). Çocukların sosyal paylaşım sitelerini kullanım alışkanlıkları araştırması raporu <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikler/files/cocuk-sosyal-paylaim-arastirma-raporu.pdf> adresinden 02/11/2012 tarihinde alındı.
- Çağlar, S. , Savaşer S. (2010). İnternet ve Çocuk Pornografisi, *Uluslararası İnsan Bilimleri dergisi* 7(1),1001-1008.
- LEVY, J. A. AND STROMBECK, R. (December 2002). Health Benefits And Risks of the Internet, *Journal of Medical Systems*, 26(6), 495-510.
- Şendağ,S.,Odabaşı,H.F. (2006). İnternet ve Çocuk:Etik Bunun Neresinde? *6.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*,(s.1508-1515). Gazimağusa/ KKTC
- Web: <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikleri/node/30> adresinden 15/11/2012 tarihinde alındı
- Web: <http://eukidsonline.metu.edu.tr/> adresinden15/11/2012 tarihinde alındı
- Web: <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikler/node/30> adresinden15/11/2012 tarihinde alındı
- Web: <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikler/node48> adresinden 02/11/2012 tarihinde alındı
- WEB: <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistikler/node/31> adresinden 02/11/2012 tarihinde alındı
- Web:<http://www.zaman.com.tr/sondakika/internetten-uyusturucu-ticaretine-tedbir-linmiyor/201633.html> adresinden16/11/2012 tarihinde alındı
- Web: [http:// www.focushaber.com/amanda-todd-intihar-etti-h-190950.html](http://www.focushaber.com/amanda-todd-intihar-etti-h-190950.html) adresinden15/11/2012 tarihinde alındı

Web : <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880> adresinden 15/11/2012 tarihinde alındı

Web: <http://eukidsonline.metu.edu.tr/> adresinden 15/11/2012 tarihinde alındı

Yalçın, N.(2006, Şubat) . İnterneti Doğru Kullanıyor muyuz? İnternet Bağımlısı mıyız? Çocuklarımız ve Gençlerimiz Risk altında mı? *IV. Bilgi Teknolojileri Kongresi Akademik Bilişim Bildiriler Kitabı*, (s. 585-588, Denizli: Pamukkale Üniversitesi

Yüksel, G. ,Baytemir,K. (2010). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanım amaçları ile algıladıkları sosyal destek düzeylerinin incelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri dergisi* 8(1),1-20.